

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2015-133
Den 5. februar 2015

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 9. februar 2015

SUPPLERENDE SAMLENOTAT

6. Ukraine	2
7. Terrorbekæmpelse (eksterne aspekter).....	5

6. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Afhængigt af udviklingen i Ukraine op til den 9. februar 2015 kan der komme en drøftelse af situationen i Ukraine på rådsmødet. Uanset forventes udenrigsrådet i opfølgning på det ekstraordinære udenrigsrådsmøde den 29. januar 2015 at vedtage en udvidelse af EU's målrettede sanktioner mod personer og enheder.

2. Baggrund

På det ekstraordinære udenrigsråd den 29. januar 2015 var der enighed om at forlænge EU's sanktionsliste med 6 mdr. fra marts til september 2015 og anmode om forslag til at udvide listen med flere personer og enheder. Listen omfatter p.t. 132 personer og 28 enheder. Der var også enighed om at fortsætte EU's forberedelse af "any appropriate action" for at fremme en fuld implementering af Minsk-aftalerne. HR/VP Mogherini slog efter rådsmødet fast, at formuleringen også omfatter en forberedelse af evt. stramninger af de økonomiske sanktioner. Hermed vil EU fortsat stå klar til at stramme sanktionerne, hvis udviklingen skulle tilsige det.

I håb om ny fremdrift i det politiske spor mødtes den trilaterale kontaktgruppe (OSCE, Rusland, Ukraine) med repræsentanter for separatisterne i Minsk den 31. januar 2015. Samme dag var kansler Merkel, præsident Hollande og præsident Putin i en telefonsamtale ifølge en tysk regeringstalsmand blevet enige om, at Minsk-mødet som minimum burde føre til en ny våbenhvile. Den trilaterale kontaktgruppe var før Minsk-mødet angiveligt blevet enige om en plan for at genindføre en våbenhvile og igangsætte implementeringen af Minsk-aftalen, der – trods den seneste optrapning – fortsat anses af EU, USA og Ukraine som rammen for en politisk aftale. Lederne af de selvudnævnte folkerepublikker i Donetsk og Luhansk, henholdsvis Zakhartjenko og Plotnitskij, var inviteret til Minsk, men lod sig repræsentere på lavere niveau. Fra separatisternes side afviste man kontaktgruppens plan og foreslog i stedet en revision af Minsk-aftalen. Som et første skridt burde præsident Porosjenko ifølge separatisterne indstille de ukrainske styrkers kamphandlinger. Minsk-mødet afsluttedes derfor uden et resultat.

Det serbiske OSCE-formandskab og OSCE's særlige repræsentant til den trilaterale kontaktgruppe udtalte efterfølgende deres skuffelse over det magre resultat i Minsk, men understregede, at man stod klar til at genoptage forhandlingerne med kort varsel.

Den 1. februar 2015 drøftede kansler Merkel, præsident Hollande og præsident Porosjenko situationen i Ukraine i et telefonmøde. Ifølge en tysk regeringstalsmand udtrykte parterne deres skuffelse over udfaldet i Minsk og opfordrede separatisterne til at vende tilbage til forhandlingsbordet frem for at blokere for den politiske proces. Merkel, Hollande og Porosjenko gentog desuden, at Minsk-aftalen bør forblive grundlaget for en politisk løsning.

Siden raketangrebet på Mariupol den 24. januar 2015 har der været forholdsvis roligt ved byen. Imidlertid fortsætter separatisternes intensiverede offensiv mod ukrainske forsvarsstillinger omkring Donetsk og Luhansk. Der ses også en tiltagende tendens til angreb på civile mål. Trafikknudepunktet Debaltseve har været omdrejningspunktet for særligt intense kampe. I en udtalelse

den 4. februar 2015 udtrykte HR/VP Mogherini sin dybe bekymring for den tiltagende vold i Østukraine og appellerede – ligesom det serbiske OSCE-formandskab – til, at parterne med øjeblikkelig virkning indstillede kampene omkring Debaltseve i mindst tre dage, så civile kan få mulighed for at flygte fra området i sikkerhed.

Udenrigsrådet den 9. februar 2015 afholdes tre dage før et uformelt møde i Det Europæiske Råd, hvor EU's stats- og regeringschefer på forhånd har annonceret, at man vil drøfte situationen i Ukraine. Den 26. januar 2015 udstedte EU's stats- og regeringschefer en udtalelse, hvor man bl.a. betonedede Ruslands medansvar for den seneste optrapning i lyset af den fortsatte og tiltagende russiske støtte til separatisterne. I udtalelsen understregedes desuden, at EU står klar med yderligere skridt, hvis nødvendigt. Stats- og regeringschefernes drøftelse den 12. februar 2015 vil især afhænge af udviklingen i Ukraine i dagene op til topmødet.

3. Formål og indhold

Afhængigt af udviklingen i det østlige Ukraine i dagene op til den 9. februar 2015 kan der komme en drøftelse af situationen i Ukraine på udenrigsrådsmødet. Uanset forventes udenrigsrådet i opfølgning på det ekstraordinære udenrigsrådsmøde den 29. januar 2015 at vedtage en udvidelse af EU's målrettede sanktioner mod personer og enheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Afhængig af eventuelle yderligere sanktioners omfang og genstandsområde vurderes sanktionerne at kunne få samfundsøkonomiske omkostninger. Dertil vil eventuelle nye modsvar fra russisk side kunne medføre yderligere omkostninger.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Trods den vanskelige situation er der blandt EU-landene bred enighed om at bakke op om implementeringen af Minsk-aftalen i bestræbelserne på at finde en politisk løsning. I tilgangen til Rusland ventes generel enighed om en fortsat balance mellem dialog og pres.

I sanktionssporet forventes de kendte landepositioner at gøre sig gældende. Der ventes enighed om at vedtage en udvidelse af EU's målrettede sanktioner mod personer og enheder som en op-

følgning på det ekstraordinære udenrigsråd den 29. januar 2015. Der ventes enighed om, at EU bør stå klar til at stramme sanktionerne, hvis eskalationen fortsætter.

10. Regeringens generelle holdning

Fra regeringens side følges udviklingen i Ukraine tæt. I samarbejde med vores EU-partnere og det øvrige internationale samfund vil vi fra dansk side fortsat lægge vægt på aktivt at sikre en politisk løsning på krisen. Der bakkes op om implementeringen af Minsk-aftalen.

Danmark har gennem konflikten fastholdt, at EU må være klar til at op- eller nedskalere sanktionspresset afhængigt af udviklingen i Ukraine-konflikten og Ruslands rolle. Der lægges fra dansk side vægt på, at EU står sammen om at sikre den rette balance mellem politisk dialog og pres over for Rusland. Det understreges, at man fra regeringens side fortsat finder det afgørende, at enigheden i EU om sanktionerne mod Rusland bevares.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen er senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 27. januar 2015. Endvidere blev Folketingets Europaudvalg orienteret forud for den strategiske drøftelse af relationen til Rusland den 16. januar. Der blev taget forhandlingsoplæg på sanktionerne mod Rusland den 25. juli 2014.

7. Terrorbekæmpelse (eksterne aspekter)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Under rådsmødet (udenrigsanliggender) forventes der at være en drøftelse af status for EU's indsatser med at forebygge og bekæmpe terrorisme samt mulige nye elementer i en styrkelse af EU-samarbejdet med tredjelande. Det foreslås bl.a. at styrke EU's missioner med sikkerhedsekspertes sekundært af medlemsstaterne. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Det franske satiremagasin Charlie Hebdo blev 7. januar 2015 udsat for et terrorangreb, hvor 12 personer blev dræbt. Efterfølgende blev fem dræbt ved to andre anslag, herunder mod et jødisk supermarked. Angrebet mod satiremagasinet har affødt bred international fordømmelse og fornyet fokus på behovet for globalt at imødegå truslen fra terrorisme og voldelig ekstremisme i forsvaret for universelle frihedsrettigheder, herunder ytringsfriheden. Behovet understreges af andre nylige terrorangreb og terroraktiviteter i Europa, Mellemøsten, Asien og Afrika.

Det foreliggende udkast til rådskonklusioner fokuserer derfor på en bredspektret og yderligere intensiveret indsats mod terror med brug af EU's eksisterende instrumenter.. Mere konkret lægges bl.a. op til:

- (1) at styrke partnerskaber med nøglelande bl.a. ved at udsende sikkerheds/anti-terror eksperter til en række EU delegationer med sigte på at forberede samarbejdet med de pågældende lande samt bidrage til kapacitetsopbygning.
- 2) at støtte kapacitetsopbygning,
- 3) at modvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme,
- 4) at fremme internationalt samarbejde,
- 5) at adressere underliggende faktorer og eksisterende kriser.

Udkastet til rådskonklusioner kan således siges at være en første samlet præsentation af EU's mangesidede og intensiverede indsats mod terror efter begivenhederne i Paris primo januar. Udkastet ligger dermed i forlængelse af EU's terrorbekæmpelsesstrategi fra 2005, EU-strategien for imødegåelse af terrorisme og 'foreign fighters' fra oktober 2014, samt drøftelsen i Udenrigsrådet 19. januar 2015. Terrorbekæmpelsesstrategien (2005) er bygget op over fire søjler - forebygge, beskytte, forfølge og reagere. Disse er også bærende elementer i EU's samarbejde med tredjelande, herunder i forbindelse med kapacitetsopbygning. EUs-strategi for imødegåelse af terrorisme og 'foreign fighters' (2014) fokuserer på Syrien og Irak. Strategien skal ses som en langsigtet ramme for at begrænse truslen mod Europa og europæiske interesser, fremme regional stabilitet samt bidrage til at bekæmpe ISIL og andre grupperinger inkl. deres voldelige ideologi. Drøftelsen i Udenrigsrådet 19. januar 2015 gav generel opbakning til, at EU bør prioritere styrkelse af samarbejdet med lande i Mellemøsten og Nordafrika om terrorbekæmpelse; implementering af terrorbekæmpelses- og 'foreign fighters'-strategien; bekæmpelse af radikaliserings; og diplomatiske indsatser ift. konflikter, som danner grobund for terrorisme.

Rådskonklusionerne vil desuden være indspil til stats- og regeringschefernes drøftelse af terrorbekæmpelse på Det Europæisk Råd den 12. februar 2015.

EUs terrorbekæmpelse behandles også i regi af retlige og indre anliggender. På invitation fra den franske indenrigsminister deltog justitsministeren i et møde i Paris 11. januar 2015 med ministre fra Letland, Tyskland, Østrig, Belgien, Spanien, Italien, Nederlandene, Polen, Storbritannien, Sverige, Canada og USA og repræsentanter for EU. Ministrene identificerede en række tiltag, der bør arbejdes videre med, herunder vedtagelse af et EU Passenger Name Records system (adgang til luftfartsselskabers passageroplysninger, PNR); styrkelse af informationsudveksling samt behovet for samarbejde med tredjelande. Disse emner indgår som nævnt i udkastet til rådskonklusioner.

Nationalt bistår Danmark bl.a. Europa-Kommissionen med at formulere indsatser i Mellemøsten og Afrika, der fokuserer på at opbygge modstandskraft mod voldelig ekstremisme, generel kapacitet til at forebygge og bekæmpe terrorisme samt fremme af regionalt samarbejde.

3. Formål og indhold

Drøftelsen forventes at omhandle den aktuelle status på EU's indsatser med at forebygge og bekæmpe terrorisme samt mulige nye elementer i en styrkelse af EU-samarbejdet internt såvel som med tredjelande. Der forventes vedtaget rådskonklusioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Såfremt der måtte blive tale om konkrete tiltag som følge af rådskonklusionerne kan de dog evt. have samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser. Det vil kræve en konkret stillingtagen.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være bred enighed om at understrege vigtigheden af behovet for styrket europæisk samarbejde om bekæmpelse af voldelig ekstremisme, herunder den fulde anvendelse af alle eksisterende eksterne EU-instrumenter ift. samarbejdet med tredjelande. Sagen drøftes også i andre rådsformationer, ikke mindst retlige og indre anliggender.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen tilslutter sig den internationale fordømmelse af angrebet mod Charlie Hebdo og støtter en forstærket og bredspektret, global indsats mod truslen fra terrorisme og voldelig ekstremisme. Regeringen har i efteråret 2014 fremlagt en ny handlingsplan om forebyggelse af radikalisering og ekstremisme, hvor man i form af 12 initiativer styrker forebyggelsesindsatsen på alle fronter, herunder i forhold til det internationale samarbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's terrorbekæmpelse har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. januar 2015.